

Виставкова робота бібліотеки Інституту електрозварювання імені Є. О. Патона Національної академії наук України у 2021 р.

Виставкова робота займає чільне місце у бібліотечно-інформаційній діяльності бібліотеки Інституту електрозварювання імені Є. О. Патона Національної академії наук України (далі ІЕЗ ім. Є. О. Патона НАН України). Саме книжково-документальна виставка є оперативним засобом розкриття інформаційних ресурсів книгозбірні, дієвим інструментом популяризації наукових досягнень та важливим фактором впливу на формування іміджу наукової установи у світі, а також візитівкою, яка відображає багатовимірний стиль роботи і творчі можливості бібліотекарів.

Сьогодні впевнено постає нова модель бібліотеки наукової установи, яка передбачає суттєві зміни в організації як бібліотечних ресурсів, так і доступу до них користувачів-науковців. У процесі роботи над виставкою та її популяризацією бібліотечні працівники ІЕЗ ім. Є. О. Патона НАН України використовують практично весь інструментарій комунікації через налагоджену систему інформування.

Однією з суттєвих переваг фізичного перегляду виставки є можливість безпосереднього ознайомлення з документом, адже ні каталожна картка, ні запис в електронному каталозі, ні сканована анотація зі змістом тощо не в змозі забезпечити адекватної оцінки про видання. Виставка (тематична або нових надходжень) дозволяє наблизити документ до користувача та візуально зацікавити його, а зважаючи на специфічні потреби наших науковців щодо актуальності певної проблематики, це стає вагомою допомогою у проведенні наукових досліджень.

Зважаючи на карантинні обмеження, запроваджені в країні у 2020–2021 рр. у зв'язку з запобіганням поширення коронавірусної хвороби COVID-19, бібліотека ІЕЗ ім. Є. О. Патона НАН України організувала і провела низку виставок як задля популяризації фонду, так і з метою відзначення ювілейних дат країни загалом та науковців установи зокрема.

2021 р. був багатий на ювілейні події. У березні Президією НАН України було ухвалено постанову щодо проведення заходів у наукових установах з відзначення 30-ї річниці Незалежності України. У відповідь на цей документ Інформаційно-бібліотечна рада НАН України підготувала рекомендації для мережі академічних бібліотек щодо проведення відповідних заходів із відзначення ювілейної дати. Бібліотека ІЕЗ ім. Є. О. Патона НАН України також активно долучилася до святкувань – організовано три виставки, які були присвячені здобуткам країни та інституту за роки незалежності.

З 14 червня у читальній залі бібліотеки ІЕЗ ім. Є. О. Патона НАН України почала експонуватися виставка «Місце Інституту електрозварювання імені Є. О. Патона в історії незалежної України», яку в тому числі відвідали члени Президії Комітету з Державних премій України у галузі науки і техніки. Усього було представлено 10 видань за період з 2004 по 2021 рр. українською, англійською та російською мовами – підсумок діяльності та наукових здобутків Інституту. Було представлено видання про Дослідне конструкторсько-технологічне бюро та Дослідний завод зварювального устаткування, які входять до Науково-технічного комплексу «Інститут електрозварювання імені Є.О. Патона НАН України», відому патонівську науково-інженерну школу в галузі зварювання та споріднених технологій, її роль у розвитку світової зварювальної науки і техніки. Виставка продемонструвала, що ІЕЗ ім. Є. О. Патона НАН України залишається одним із найбільших наукових центрів у світі з розробки зварювальних технологій та технологій спеціального електрозварювання.

Зауважимо, що задля максимальної популяризації виставки та активізації читацького інтересу до неї паралельно було створено віртуальну електронну вітрину та представлено її як на сторінці бібліотеки на сайті Інституту (<https://paton.kiev.ua/dopomizhni-viddili/naukovo-texnichna-biblioteka>), так і завантажено на сторінку бібліотеки у Facebook (facebook.com/LibraryPaton). Отже, організація книжкової виставки та представлення її у різних форматах та платформах забезпечує велику користувачську аудиторію завдяки можливості дистанційного перегляду, підвищує інформованість науковців, популяризує наукову установу в світі.

З 20 серпня розпочала роботу виставка «Вчені Інституту електрозварювання імені Є. О. Патона – творці української науки», на якій експонувалося 25 видань – результат напрацювань провідних науковців установи, переважно представників та послідовників патонівської школи у роки незалежної України. Саме ці видання якнайкраще демонструють фундаментальні дослідження вчених ІЕЗ ім. Є. О. Патона НАН України у галузі зварювання та суміжних процесів не лише у вітчизняній, а й світовій науці. Також було оформлено віртуальну вітрину та підготовлено відео-огляд у соціальній мережі Facebook.

Борис Євгенович Патон – видатний український ечений зі світовим ім'ям. Сьогодні важко переоцінити значення цієї особистості для української та світової науки. Саме тому 12 серпня напередодні річниці його смерті у бібліотеці Інституту було підготовлено ілюстровану виставку його напрацювань та літератури про нього. До перегляду було підібрано документи за 1998–2021 рр., які продемонстрували роль Бориса Євгеновича у розбудові незалежної України та української науки, представили його як науковця, державного та громадського діяча.

Зауважимо, що на виставці було представлено 18 видань, які є незначною частиною документів, наявних у фонді бібліотеки ІЕЗ ім. Є. О. Патона НАН України, пов'язаних із життям та діяльністю видатного вченого – президента

Національної академії наук України з 1962 по 2020 рр., але достатніх для розкриття багатогранності та унікальності його особистості. Працівниками бібліотеки за матеріалами виставки було оформлено віртуальну вітрину на сайті Інституту та підготовлено відео-огляд на сторінці бібліотеки у Facebook.

Детальніше з інформацією про виставки, присвячені відзначенню 30-ї річниці Незалежності України можна ознайомитися у журналі «Автоматичне зварювання» (2021, № 11, с. 54–56) та за покликанням <https://patonpublishinghouse.com/as/pdf/2021/as202111part.pdf>.

2021 р. був багатим на ювілеї у житті нашої країни, серед яких – 35 років від часу Чорнобильської катастрофи; 25 років Конституції України; 60 років першого польоту людини у космос; 25 років українській гривні.

До всіх цих дат працівниками книгозбірні було підготовлено виставки як у традиційному, так і віртуальному вигляді. Зазначимо, що такі заходи сприяли популяризації самої установи та її вчених через залучення широкої користувачької аудиторії. Виставки демонструвалися у читальній залі книгозбірні до кінця 2021 р. Усі бажаючі мали змогу детальніше ознайомитися з виданнями, переглянувши їх, отримавши у тимчасове користування на абонементі, замовивши копію потрібної частини (ксерокопія, сканкопія).

Упродовж року на сторінці бібліотеки на сайті ІЕЗ ім. Є. О. Патона НАН України та сторінці бібліотеки у Facebook (створено у 2020 р. та нині активно наповнюється) розміщувалися публікації-нагадування, присвячені ювілейним і пам'ятним датам. 30 червня до Всесвітнього дня соціальних мереж було створено впізнавані хештеги бібліотеки #НТБ_ІЕЗ та #LibraryPaton у соціальній мережі Facebook.

30 вересня до Всеукраїнського дня бібліотек стіни читальної зали бібліотеки ІЕЗ ім. Є. О. Патона НАН України були прикрашені сучасними та ретрофотографіями заходів, які у різний час проводилися в бібліотеці, починаючи з 70-х років ХХ ст. Ця виставка мала підвищений інтерес серед співробітників наукової установи, та у соціальній мережі відповідна публікація викликала зацікавлення у користувачів.

Таким чином, сторінки бібліотеки на сайті Інституту та у соціальній мережі Facebook стали потужними інструментами в інформуванні користувачів та розширенні фахової аудиторії до ресурсів нашої бібліотеки.

Отже, впровадження інформаційних та телекомунікаційних технологій сприяло запровадженню мультимедійних можливостей у роботу бібліотек наукових установ НАН України. Нині книгозбірні намагаються пристосовувати традиційні форми роботи до нових реалій інформаційного середовища. Для бібліотеки ІЕЗ ім. Є. О. Патона НАН України створення віртуальних книжкових виставок є новим досвідом, який ми плануємо удосконалювати й надалі, залучаючи і використовуючи нові засоби і методи представлення видань із фондів нашої книгозбірні. Адже переваги такої популяризації суттєві, зокрема:

- умовно виставка необмежена у просторі і часі (доступна 24/7);
- збагачуються можливості залучати різні віртуальні інструменти в оформленні виставки (текстова інформація, графічна, аудіосупровід, відеозображення документів, що якнайширше розкриває зміст і суть обраної тематики);
- оцифрування рідкісних і цінних видань у високій якості зі залученням технології «сторінки, що перегортаються» дозволяє досягти користувачу «ефекту присутності», а бібліотеці забезпечити краще збереження документа;
- використання гіперпосилань сприяє повнішому інформаційному наповненню та розкриттю тематики виставки.

Нині залучення інформаційно-комунікаційних технологій є обов'язковою умовою зміцнення конкурентоспроможності бібліотек загалом, та академічних зокрема.

Світлана Іваненко,
завідувачка науково-технічної бібліотеки,
Інститут електрозварювання імені Є. О. Патона
Національної академії наук України